

**UCHWAŁA NR XXV.172.2020
RADY MIEJSKIEJ W ZABŁUDOWIE**

z dnia 29 grudnia 2020r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zabłudów
na lata 2021-2023**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.z 2020, poz. 713) oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020, poz. 821) Rada Miejska w Zabłudowie uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zabłudów na lata 2021-2023, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Zabłudowa.

§3. Uchwała wchodzi w życie z 1 stycznia 2021r.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Antonina Sana

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2021 - 2023 Gminy Zabłudów

Zabłudów Październik 2020

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Zabłudów na lata 2021 – 2023 został opracowany zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821), która zawiera zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych gminy, trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny.

Rodzina, niezależnie od kontekstu kulturowego, historycznego i społeczno-ekonomicznego jest nadal podstawowym elementem społecznej struktury, a pełnione przez nią funkcje są nie do zastąpienia. W naturalnym środowisku dziecko otoczone jest opieką, ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. To w rodzinie przekazuje się dzieciom system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego przyszłą aktywność. Obecnie system finansowego wsparcia dla rodzin z dziećmi uległ znacznemu zwiększeniu, świadczenia rodzinne, wychowawcze (tzw. 500+), program „Dobry Start”, wsparcie kobiet i rodzin „Za życiem”, dożywianie dzieci w szkołach i inne formy pomocy. Wszystko to przyczynia się do eliminowania problemu ubóstwa, jednak niezależnie od tego, nadal występują negatywne zjawiska, powodujące rozpad lub destabilizację w rodzinie, takie jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, przestępczość, uchylanie się od uczciwej pracy. W rodzinach wieloproblemowych i niewydolnych wychowawczo, dochodzi do zaburzeń we współżyciu rodziny. Metody wychowawcze są nieodpowiednie lub niezgodne z poziomem rozwoju dzieci. Brak jest planów życiowych i aspiracji, zauważa się też małe zaangażowanie rodziców w pomoc dzieciom np. w odrabianiu lekcji. W wielu rodzinach warunki ekonomiczne, pomimo wsparcia ze strony państwa nadal są trudne, natomiast w rodzinach o wysokich dochodach obserwuje się nieracjonalne ich użytkowanie. Te niekorzystne zjawiska prowadzą do deprywacji podstawowych potrzeb ich członków, a zwłaszcza dzieci. Zadaniem własnym gminy jest między innymi, tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Zabłudów na lata 2021 – 2023 jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu Gminy Zabłudów.

Program przewiduje tworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez podjęcie działań profilaktycznych, działań obejmujących diagnozę, pomoc terapeutyczną, wychowawczą i socjalną oraz działań wspierających i wzmacniających rodzinę biologiczną. W świetle założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i powinna być świadczona przez specjalistów w ramach spójnego systemu pracy środowiskowej. Ważne, aby zmiana sytuacji rodziny odbywała się w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy, zaufania i przy aprobacie ze strony rodziny, z wykorzystaniem zasobów rodziny oraz środowiska lokalnego.

1. Podstawy prawne Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 Gminy Zabłudów.

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r., poz. 1327 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1175 z późn. zm.).
13. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.Dz. U. z 2020 r. poz. 1492).
17. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.).
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 1358).
19. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. nr 209, poz.1245)
20. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych (Dz. U. z 2020 poz. 1227).

Uchwały:

1. Uchwała Nr XIV/109/2019 Rady Miejskiej w Zabłudowie z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Zabłudów na rok 2020.
2. Uchwała Nr III/21/2018 Rady Miejskiej w Zabłudowie z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowiona wieloletniego rządowego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek

w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

3. Uchwała Nr XVI/140/2016 Rady Miejskiej w Zabłudowie z dnia 31 maja 2016 r., w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zabłudów na lata 2016-2020 r.
4. Uchwał Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku (poz. 1024) w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.
5. Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r., w sprawie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2019-2023.

3. Charakterystyka rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie. Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., celem działań Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Zabłudów w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej, jednakże pod warunkiem wykorzystania przez nich posiadanych własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Świadczenia z pomocy społecznej mają charakter obligatoryjny lub fakultatywny i przybierać mogą formę finansową, usługową lub rzeczową. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Prawo do świadczeń pieniężnych wypłacanych w oparciu o zapisy ustawy o pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Z dniem 1 października 2018 r. kryteria dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z pomocy społecznej uległy zmianie, przez co prawo do świadczeń przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł,
- osobie w rodzinie w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł.

Zapisy ustawy o pomocy społecznej określają powody, dla których udzielana jest pomoc społeczna. Poniższa tabela opisuje liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach pobierających świadczenia z pomocy społecznej w 2019 roku przyznawanych z uwagi na powód trudnej sytuacji życiowej, o której mowa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie z pomocy społecznej z uwagi na powody trudnej sytuacji rodziny w 2019 r. wyniosła 1177 osób. Najczęstszą przesłanką przyznania pomocy rodzinom będącym w trudnej sytuacji w 2019 r. było ubóstwo, rozumiane jako brak dostatecznych środków materialnych do życia. Z powodu tej przesłanki pomoc przyznano 104 rodzinom. Przyczyną ubóstwa rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w

Zabłudowie była m.in. długotrwała choroba, która stanowiła podstawę wsparcia dla 102 rodzin. Liczba rodzin objętych pomocą z powodu tej okoliczności zmniejszyła się w porównaniu do 2018 roku o 5 rodzin. Zły stan zdrowia powoduje zwiększenie wydatków na leczenie, a także stanowić może barierę do podjęcia zatrudnienia, z czym bezpośrednio wiąże się problem bezrobocia. Bezrobocie jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym i jego indywidualne oraz społeczne skutki są bardzo szerokie. Negatywnymi skutkami bezrobocia dla samych bezrobotnych i ich rodzin są kłopoty finansowe, a często też ubóstwo, trudności z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna, zależność od innych ludzi, upokorzenie, niepokój o przyszłość i poczucie napiętnowania. Bezrobocie wpływa na kondycję całej rodziny, wywołując często sytuacje konfliktowe, depresję, wpływa na uzależnienia. Ponadto w rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia występują takie dysfunkcje jak rozwody, separacje, problemy opiekuńczo-wychowawcze czy przestępczość. Brak pracy, a co za tym idzie wyżej wspomniane bezrobocie stanowiło podstawę przyznania wsparcia dla 54 rodzin, w tym 123 osób w rodzinach. Liczba rodzin, dla których przestanką do przyznania pomocy był brak pracy zmniejszyła się, w porównaniu z 2018 r. o 24 rodziny.

Z powodu niepełnosprawności - szeroko rozumianej jako ograniczenie lub brak (wynikający z uszkodzenia) zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uznawanym za normalny dla człowieka, pomoc w 2019 r. otrzymało 83 rodziny 2 tym 123 osoby w rodzinie. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowiło podstawę do przyznania pomocy 23 rodziny w tym 80 osób w rodzinie.

W większości przypadków możemy mówić o sprzężonych ze sobą problemach, którymi dotknięte są rodziny objęte wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabłudowie. Należą do nich takie przestanki jak: przemoc, alkoholizm jak również zdarzenia i sytuacje kryzysowe.

Tabela 1. Liczba rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej z uwagi na powody trudnej sytuacji rodziny na podstawie sprawozdania MRPiPS.

Lp.	Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
		Stan na koniec 2018 r.		Stan na koniec 2019 r.		Stan na koniec II kwartału 2020 r.	
1.	Ubóstwo	123	282	104	228	70	131
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
3.	Bezdomność	5	7	4	7	1	1
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	193	33	159	17	86
5.	W tym: wielodzietność	27	152	21	121	12	73
6.	Bezrobocie	76	52	54	123	41	80
7.	Niepełnosprawność	91	156	82	129	56	81
8.	Długotrwała lub ciężka choroba	107	246	102	228	61	118
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	27	88	23	80	11	29
10.	W tym: rodziny niepełne	21	63	18	57	10	24
11.	Rodziny wielodzietne	4	18	2	10	1	5

12.	Przemoc w rodzinie	3	9	1	4	1	2
13.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
14.	Alkoholizm	16	29	14	20	16	19
15.	Narkomania	0	0	0	0	0	0
16.	Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	2	2	5	5
17.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
18.	Zdarzenie losowe	0	0	5	9	1	2
19.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
20.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

3.1 Dożywianie

Ubóstwo rodzin, problemy występujące w tych rodzinach i wysokie wydatki na żywność pogarszają standard życia rodzin, a tym samym ograniczają możliwość zabezpieczenia podstawowych potrzeb żywieniowych pozostających na ich utrzymaniu dzieci.

W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. (poz. 1024) ustanowiono wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Program był programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt. 3 i pkt. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jego strategicznym celem było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. W ramach Programu udzielane było wsparcie finansowe przez co poprawie ulegał poziom życia rodzin o niskich dochodach, jak również stan zdrowia dzieci i młodzieży, a także kształtowane były prawidłowe nawyki żywieniowe. Wsparcie udzielane było osobom spełniającym warunki wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150%, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy. Pomoc w formie dofinansowania do posiłku udzielana była w szczególności dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej oraz uczniom do czasu ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej. W 2019 r. w Gminie Zabłudów z pomocy w formie pokrycia kosztów posiłku w szkołach, skorzystało 96 uczniów.

Od 1 stycznia 2019 r. wszedł w życie wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, przyjęty Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r., który zastąpił wyżej opisywany program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Głównym celem Programu jest zapewnienie pomocy zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane

w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 % kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej

Uchwałą Nr III/21/2018 Rady Miejskiej w Zabłudowie z dnia 28 grudnia 2018 r. ustanowiono wieloletni rządowy program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Program „Posiłek w szkole i w domu” jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt. 3 i pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej.

Celem Programu jest:

1. Ograniczenie zjawiska niedożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program jest elementem polityki społecznej Gminy Zabłudów w zakresie:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

2. Zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe w organizacji bloków żywienia, stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

W ramach Programu opracowane zostały 3 moduły:

- 1) Moduł dla dzieci i młodzieży,
 - 2) Moduł dla osób dorosłych,
 - 3) Moduł organizacji bloków żywienia, stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.
- Program jest realizowany w latach 2019-2023 i obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców Gminy Zabłudów.

3.2 Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka. Zapomoga w wysokości 1.000 zł, przysługuje matce/ojcu/opiekunowi prawnemu dziecka żywo urodzonego, który posiada stałe zameldowanie i zamieszkuje na terenie Gminy Zabłudów co najmniej rok przed złożeniem wniosku, wniosek nie został złożony później niż 3 miesiące od dnia narodzin dziecka, a dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 550 zł ustalonej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W 2019 r. tą formą pomocy objęto 59 rodzin, której przyznano świadczenie na dziecko.

3.3 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Rodzinom, w których występuje niepełnosprawność lub choroba członka rodziny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie umożliwia skorzystanie z usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie obejmują min.:

- a) pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- b) opiekę higieniczną,
- c) pielęgnację zaleconą przez lekarza,
- d) zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona.

W 2019 r. usługi opiekuńcze były przyznane decyzją administracyjną 40 osobom, natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze z uwagi na brak zapotrzebowania nie zostały przyznane.

3.4. Świadczenia rodzinne.

System świadczeń rodzinnych ma na celu materialne wsparcie rodzin z dziećmi w realizacji ich podstawowych funkcji, tj. opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.

Świadczenie rodzinne to przede wszystkim zasiłek rodzinny i powiązane z nim dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, a także świadczenie wychowawcze, rodzicielskie i świadczenie z rządowego Programu „Dobry Start”.

Ponadto zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego uzupełniają świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna – adresowane do dzieci i osób niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi i osobami niepełnosprawnymi, a także jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

4. System świadczeń socjalnych.

Uzupełnieniem realizowanej przez pomoc społeczną pomocy finansowej dla osób i rodzin najuboższych są systemy świadczeń rodzinnych, wychowawczych, dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także programy rządowe. Wsparcie materialne w ramach tych systemów kierowane jest nie tylko do rodzin najuboższych, ale także do rodzin i osób średnio zamożnych.

4.1 Świadczenia wychowawcze.

Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadzony został program „Rodzina 500+”, w ramach którego można ubiegać się o świadczenie wychowawcze. Świadczenie wychowawcze ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko i nie jest uzależnione od wysokości dochodu uzyskanego przez rodzinę. Wysokość świadczenia wychowawczego wynosi miesięcznie 500 zł na dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia. W 2018 r. świadczenie wychowawcze przyznano 649 rodzinom, w tym 1010 dzieciom, a w 2019 r. 978 rodzinom w tym 1628 dzieciom.

4.2 Rządowy Program „Dobry Start”.

Uchwałą Nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r., przyjęto i określono szczegółowe warunki realizacji rządowego programu "Dobry start". Świadczenie w wysokości 300 zł przyznawane jest na dzieci do ukończenia 20 roku życia, bez

względu na dochód rodziny, jednorazowo na rozpoczynający się rok szkolny. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia przez nie 24 roku życia.

W Gminie Zabłudów w 2019 r. wydano 765 decyzji o przyznaniu wyżej oferowanej formy wsparcia, liczba wypłaconych świadczeń wyniosła 1 119.

4.3 Jednorazowe świadczenie przyznawane na podstawie przepisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Od 1 stycznia 2017 r., z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł, przyznawanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Jednorazowe świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody. Podstawą do skorzystania z uprawnień jest zaświadczenie, które potwierdza ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Zaświadczenie o chorobie, powstałej w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu powinien wystawić lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, który posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Ponadto wraz z wnioskiem o przyznanie świadczenia należy przedłożyć zaświadczenie informujące, że matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną najpóźniej od 10 tygodnia ciąży do porodu (zaświadczenie takie wydaje lekarz lub położna). Wniosek o przyznanie i wypłatę świadczenia należy złożyć do 12 miesięcy od dnia narodzin żywego dziecka.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zabłudowie w 2018 r. jednorazowe świadczenie „Za życiem” w wysokości 4 000 zł zostało przyznane 1 rodzinie. Natomiast w 2019 r. nie było udzielone tego rodzaju świadczenie z uwagi na brak potrzeb ww. zakresie.

4.4 Fundusz alimentacyjny.

Głównym celem tego systemu jest wspieranie osób, a w szczególności dzieci uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Poza tym, wobec osób nie wywiązujących się z obowiązku alimentacyjnego (dłużników alimentacyjnych), zgodnie z uregulowaniami prawnymi, podejmowane są stosowne działania mające na celu wsparcie organów egzekucyjnych, tj. komorników sądowych w tym zakresie.

Świadczeniem z funduszu alimentacyjnego objęto w 2019 r. 22 rodziny.

4.5 Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, przyznawane i wypłacane są dodatki mieszkaniowe, a od 1 stycznia 2014 roku także ryczałtowane dodatki energetyczne. Aby otrzymać dodatek energetyczny należy posiadać ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego, złożyć wniosek o przyznanie dodatku energetycznego z załączoną umową kompleksową lub umową sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest osoba pobierająca dodatek mieszkaniowy oraz zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej. W 2018 r. dodatek mieszkaniowy przyznano 37 rodzinom, a ryczałtowany dodatek energetyczny 22 rodzinom z terenu Gminy Zabłudów. Na koniec 2019 roku wsparciem w formie dodatku mieszkaniowego objęto 20 rodzin, a pomocą w formie dodatku

energetycznego 10 rodzin. Do końca III kwartału 2020r wsparciem objęto 21 rodzin w formie dodatku mieszkaniowego oraz 11 w formie dodatku energetycznego.

5. Przeciwdziałanie przemocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Celem działania Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. Zespół to grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego Zespołu. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą a podmiotami niosącymi pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Skład Zespołu to przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA),
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- kuratorów sądowych

Zadania Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego:

- integrowanie i koordynowanie działań ww. podmiotów,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie Zespół może powołać grupy robocze.

Skład grupy roboczej nie różni znacząco od składu Zespołu. Są to przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, GKRPA, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania grupy roboczej:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

6. Profilaktyka uzależnień.

Uchwałą Nr XVI/140/2016 Rady Miejskiej w Zabłudowie z dnia 31 maja 2016 r., przyjęto Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zabłudów na lata 2016-2020 r., który diagnozuje problem przemocy w rodzinie oraz szczegółowo przedstawia zadania realizowane przez służby i instytucje zajmujące się przemocą w rodzinie, a także przedstawia założenia dotyczące sposobów ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Uchwałą Nr XIV/109/2019 Rady Miejskiej w Zabłudowie z dnia 30 grudnia 2019 r. przyjęto do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Zabłudów na rok 2020, który stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Uwzględnia cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 oraz stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zabłudów na lata 2014-2022.

Program określa:

- kierunki realizowanych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację,
- określa źródła finansowania zadań,
- przedstawia zadania własne gminy.

Do zadań własnych gmin należy:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) powołują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujące działania w zakresie ww. oraz podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Na zadaniach tych należy skupić szczególną uwagę, dlatego że problemy związane z alkoholem należą do tej grupy problemów społecznych, które przybierają duże rozmiary i powodują szkody zdrowotne, ekonomiczne i społeczne.

W związku z powyższym, celem działań podejmowanych przez gminę jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy.

Gminny Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Narkomania to drugi problem, na którym należy skupić szczególną uwagę, ponieważ powszechność narkotyków wcześniej była problemem głównie dużych miast, dzisiaj są one obecne w miasteczkach oraz na wsiach.

7. Analiza SWOT.

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 Gminy Zabłudów dokonano analizy SWOT jako zintegrowanego narzędzia badawczego, polegającej na usystematyzowaniu posiadanych informacji na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę jaki typ czynników jest najbardziej skuteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji dziecka, rodziny i systemu opieki pozwala na ukierunkowanie działań, aby sprzyjały osiągnięciu założonych celów.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej • Opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych • Funkcjonowania Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie • Baza instytucji wspierających rodzinę (MOPS, PCPR, GKRPA, Policja, Sąd, Służba Zdrowia, Oświata) • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje • Powołanie grup roboczych realizujący indywidualny plan pomocy rodzinom 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezradność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej • Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia • Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców gminy • Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny • Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z instytucjami niosącymi pomoc w tym zakresie • Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia, alkoholizm, przemoc w rodzinie • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów

3. Prowadzenie działalności profilaktycznej oraz rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny.

Zadania Programu:

Zadania Programu oraz jego realizatorzy i założone wskaźniki przedstawia poniższa tabela z podziałem na poszczególne cele szczegółowe. Poniższe zadania realizowane będą w czasie obowiązywania Programu, czyli od 2021 r. do 2023 r.

Cel szczegółowy nr 1			
Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych			
Lp.	Działania	Realizatorzy/Terminy	Wskaźniki
1.	Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę socjalną i wsparcie asystenta rodziny;	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu/przez cały czas trwania programu	<ul style="list-style-type: none"> •liczba rodzin i osób korzystających z pracy socjalnej, •liczba rodzin i osób objętych wsparciem asystenta rodziny, •liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy finansowej i rzeczowej, •liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy w postaci usług, •liczba udzielonych konsultacji i porad, •liczba rodzin i osób korzystających z terapii lub mediacji, •liczba spotkań dla rodzin, •liczba wszczętych i zakończonych procedur Niebieskie Karty, •liczba osób, wobec których prowadzone jest postępowanie w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, •liczba szkoleń dla rodzin wspierających.
2.	Wspieranie rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej;		
3.	Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;		
4.	Zapewnienie rodzinom z gminy Zabłudów dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego oraz w miarę potrzeb terapii i mediacji;		
5.	Tworzenie warunków i organizacja spotkań dla rodzin w celu wymiany doświadczeń i zapobieganiu izolacji;		
6.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;		
7.	Prowadzenie spraw zmierzających do podjęcia leczenia uzależnienia;		
8.	Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.		
Cel szczegółowy nr 2			
Rozwijanie systemu pomocy rodzicom biologicznym w opiece nad dziećmi			
1.	Prowadzenie placówek i świetlic	Wszystkie podmioty	•liczba świetlic i palcówek

<p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p>	<p>wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci;</p> <p>Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej;</p> <p>Prowadzenie działań profilaktyczno-wychowawczych w szkołach;</p> <p>Organizowanie wypoczynku dla dzieci z terenu gminy Zabłudów;</p> <p>Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>uczestniczące w realizacji Programu</p>	<p>wsparcia dziennego,</p> <ul style="list-style-type: none"> •liczba dzieci uczęszczających do placówek, •liczba uczniów objętych działaniami profilaktyczno-wychowawczymi w szkołach, •liczba dzieci korzystających z wypoczynku, • liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, •liczba rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, •liczba dzieci objęta monitoringiem.
---	--	--	---

Cel szczegółowy nr 3

Prowadzenie działalności profilaktycznej oraz rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny.

<p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p> <p>6.</p>	<p>Uświadamianie rodzin, mieszkańców gminy Zabłudów o dostępnych formach pomocy rodzinie w przypadku trudności;</p> <p>Prowadzenie działań poprawiających współpracę instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny;</p> <p>Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz innych osób pracujących z rodziną);</p> <p>Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny;</p> <p>Organizowanie lokalnych kampanii na rzecz rodziny;</p> <p>Prowadzenie bieżącej diagnozy sytuacji rodzin w gminie Zabłudów</p>		<ul style="list-style-type: none"> •liczba broszur, plakatów, ulotek informacyjnych, •liczba działań w zakresie współpracy z instytucjami (spotkań, konsultacji, posiedzeń zespołów, wydanych opinii i informacji o rodzinie), •liczba szkoleń dla kadry, •liczba osób korzystających ze szkoleń, •liczba spotkań, konferencji lub seminariów na temat rodziny •liczba zorganizowanych kampanii na rzecz rodziny, •liczba sporządzonych diagnoz lub sprawozdań dotyczących sytuacji rodzin
---	--	--	---

9. Realizatorzy Programu:

Koordinatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Miejski w Zabłudowie,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Policja,
- Szkoły i przedszkola,
- Miejski Ośrodek Animacji Kultury,
- Placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Białymstoku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białymstoku,
- Organizacje pozarządowe,
- Parafie z terenu gminy Zabłudów,
- Stowarzyszenie „Panorama”.

10. Rola asystenta rodziny we wspieraniu rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Zabłudów.

Zgodnie z art. 8. 1. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., wobec rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze gmina podejmuje działania zmierzające do zapewnienia wsparcia, które w szczególności polegają na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tej rodzinie przeprowadza się wywiad środowiskowy, podczas którego pracownik socjalny dokonując analizy sytuacji rodzinnej, poświęca szczególną uwagę problemom opiekuńczo-wychowawczym oraz zaspokajaniu przez rodzinę potrzeb najmłodszych jej członków. Jeśli wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wówczas za zgodą rodziny pracę z nią podejmuje asystent rodziny.

Praca asystenta polega na wspieraniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny pełni rolę pomocnika, mediatora i doradcy, wspiera i aktywizuje rodzinę, podejmuje działania zmierzające do zmiany wzajemnych stosunków w rodzinie, do budowania pozytywnej motywacji do zmiany, a także poczucia własnej sprawczości, czy też możliwości wpływu na swoje życie. Towarzyszy rodzinie w poszukiwaniu rozwiązań wyjścia z trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych.

Asystent rodziny to osoba wspierająca, stojąca po stronie rodziny, motywująca do zmian poprzez wzmacnianie pozytywne, czyli chwalenie konstruktywnych działań lub nawet myślenia o ich podjęciu. Wspiera i asystuje członkom rodziny w osiągnięciu ich własnych celów (tych, które są zgodne z normami prawnymi i społecznymi).

Działania asystenta rodziny obejmują rozpoznanie potrzeb klientów i ocenę sytuacji rodziny z perspektywy jej członków oraz obiektywną diagnozę potrzeb i potencjalnych możliwości rodziny. Efektem tych działań jest stworzenie planu pracy z rodziną. Stopniowa realizacja zadań wynikających z planu pracy z rodziną prowadzi z czasem do jej usamodzielnienia się i minimalizowania roli asystenta. Wówczas asystent monitoruje działania poszczególnych osób w rodzinie dokonując ich okresowej oceny, aż do bezpiecznego poziomu usamodzielnienia się rodziny.

Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego przez rodziców lub opiekunów dzieci. Zaplanowane działania powinny być dopasowane do możliwości i motywacji klienta. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby korzystające z pomocy kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnymi oraz umożliwi wypełnianie roli rodzica tak, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci.

Tabela 2. Realizacja przez Gminę Zabłudów zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej na podstawie sprawozdania MRPIPS.

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie		
		Stan na koniec 2018 r.	Stan na koniec 2019 r.	Stan na III kwartał 2020 r.
1.	Liczba asystentów rodziny w Gminie Zabłudów	1	1	1
2.	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	1	2	2
3.	Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny, z tego:	10	6	9
4.1	ilość dzieci w rodzinach	18	11	25
4.2	do 3 miesięcy	1	0	2
4.3	powyżej 3 do 12 miesięcy	4	2	5
4.4	powyżej 12 miesięcy	5	4	3
5.	przeciętny czas pracy asystenta z rodziną	15	12	10

Praca z rodziną ma na celu także motywowanie do działania, przygotowanie do pełnienia ról społecznych odpowiednich do wieku, w tym także podnoszenia kwalifikacji oraz podejmowania pracy. W praktyce są to działania zmierzające do uniknięcia umieszczenia dziecka poza rodziną, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- opracowanie i realizacja planu pracy we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,

9. Realizatorzy Programu:

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Miejski w Zabłudowie,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Policja,
- Szkoły i przedszkola,
- Miejski Ośrodek Animacji Kultury,
- Placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Białymstoku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białymstoku,
- Organizacje pozarządowe,
- Parafie z terenu gminy Zabłudów,
- Stowarzyszenie „Panorama”.

10. Rola asystenta rodziny we wspieraniu rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej na terenie Gminy Zabłudów.

Zgodnie z art. 8. 1. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., wobec rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze gmina podejmuje działania zmierzające do zapewnienia wsparcia, które w szczególności polegają na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tej rodzinie przeprowadza się wywiad środowiskowy, podczas którego pracownik socjalny dokonując analizy sytuacji rodzinnej, poświęca szczególną uwagę problemom opiekuńczo-wychowawczym oraz zaspokajaniu przez rodzinę potrzeb najmłodszych jej członków. Jeśli wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wówczas za zgodą rodziny pracę z nią podejmuje asystent rodziny.

Praca asystenta polega na wspieraniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny pełni rolę pomocnika, mediatora i doradcy, wspiera i aktywizuje rodzinę, podejmuje działania zmierzające do zmiany wzajemnych stosunków w rodzinie, do budowania pozytywnej motywacji do zmiany, a także poczucia własnej sprawczości, czy też możliwości wpływu na swoje życie. Towarzyszy rodzinie w poszukiwaniu rozwiązań wyjścia z trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych.

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- zmotywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych,
- sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Działania pracownika socjalnego połączone z pogłębioną pracą asystenta rodziny pozwalają rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze wzmocnić poczucie własnej wartości, sprawczości, samodzielności życiowej, a także nabyć umiejętności znajdowania rozwiązań problemów dnia codziennego. Dzięki zaangażowaniu pracowników socjalnych, którzy jako pierwsi nawiązują kontakt z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także asystentów, rodziny znajdujące się w kryzysie często osiągają samodzielność życiową, a dzieci znajdujące się w ich strukturze mają szansę rozwijać się prawidłowo w otoczeniu dbających o ich dobro rodziców i bliskich.

10. Harmonogram działań przewidzianych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 dla Gminy Zabłudów.

Koordinowanie i organizowanie działań w ramach programu, inicjowanie nowych rozwiązań, należy do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabłudowie. Program ustanowiony na lata 2021 – 2023 będzie realizowany na terenie Gminy Zabłudów.

Na bieżąco będzie prowadzona diagnoza społeczna w środowiskach zagrożonych sytuacjami kryzysowymi w celu dostosowania działań do potrzeb rodzin.

W terminie do 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Miejskiej w Zabłudowie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Poniżej przedstawiony zostaje harmonogram działań instytucji zaangażowanych we wspieranie rodzin z terenu Gminy Zabłudów na lata 2021-2023.

1. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabłudowie, ul. A. Mickiewicza 20, 16-060 Zabłudów.

a) Kontynuacja programu „Spójrz inaczej” (program rekomendowany przez PARPA).

Działania zawarte w Szkolnym Programie Wychowawczo – Profilaktycznym (warsztaty dla uczniów i ich rodziców nt. uzależnień, wzmacniania osobowości dzieci i młodzieży, przygotowanie do

odpowiedzialnego posługiwania się środkami technologii informatycznej, warsztaty poświęcone problemom agresji).

b) Szkolny Uniwersytet dla Rodziców – (to propozycja zupełnie odmienna od Szkoły dla Rodziców).

W programie realizowanym przynajmniej przez jeden rok m. in. mogłyby znaleźć się tematy dotyczące systemu wartości, tematy z zakresu filozofii, szeroko pojętej kultury i oczywiście zagadnienie sensu stricte pedagogiczne. Zainicjowanie takiego Uniwersytetu, z udziałem świetnych specjalistów, wymagałoby dofinansowania. Szkoła nadal będzie zapewniała wsparcie pedagogiczne, terapeutyczne, psychologiczne na rzecz dziecka i rodziny. Grupa docelowa będzie liczyła ok. 300 uczniów i ich rodziców.

Przewidywane efekty to:

- podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych rodziców,
- silna osobowość uczniów,
- optymalny poziom współpracy szkoły i środowiska rodzinnego uczniów.

Terminy realizacji wyżej zaplanowanych działań będą ustalone po sporządzeniu Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznym na kolejne lata.

2. Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Zabłudowie, ul. Rynek 8, 16-060 Zabłudów.

W najbliższych latach planowana jest kontynuacja wielu cennych działań kulturalnych oraz organizacja nowych imprez i wydarzeń.

- Przegląd kolędniczy Wspólne Zabłudowskie Kolędowanie,
- Festyny lokalne,
- imprezy masowe: Święto miasta pt: „Urodziny Zabłudowa” z udziałem zespołów o ogólnopolskiej renomie.
- wydawanie publikacji dotyczących gminy Zabłudów
- organizowanie imprez zgodnych z kalendarzem obrzędowym i okazjonalnym
- organizowanie obchodów rocznic patriotycznych i rocznicowych
- koncerty, wystawy, rajdy, przeglądy.

3. Komisariat Policji w Zabłudowie, ul. Białostocka 68, 16-060 Zabłudów.

- spotkania profilaktyczne w szkołach z terenu Gminy Zabłudów,
- rozmowy z rodzicami podczas wizyt w miejscu zamieszkania,
- realizacja działań profilaktycznych pod patronatem komendy Miejskiej Policji w Białymstoku.

4. Stowarzyszenie Społeczne – Edukacyjne „Panorama” ul. A. Mickiewicza 5, 16-060 Zabłudów, które jest organizacją pozarządową nie prowadzącą działalności gospodarczej, realizującą zadania statutowe m. in. się z dotacji udzielanej przez Burmistrza Zabłudowa w ramach zadania publicznego pt. „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Zabłudów”, opracowywanych i realizowanych projektów oraz pozyskanych darowizn.

Głównym celem statutowym Stowarzyszenia „Panorama” jest prowadzenie świetlicy osiedlowo – środowiskową z elementami socjoterapii „Panorama” w Zabłudowie. Uczestnikami placówki są dzieci i młodzież w wieku szkolnym (Szkoła Podstawowa) z terenu gminy Zabłudów, w dużej mierze z deficytami społecznymi, rozwojowymi, edukacyjnymi, zagrożone wykluczeniem społecznym.

W ramach pracy świetlicy realizowane są działania:

- zajęcia socjoterapeutyczne,
- pomoc w nauce,
- zajęcia świetlicowe integrujące dzieci i młodzież, pozwalające na rozwój ich zainteresowań, kształtowanie postaw prospołecznych, przyczyniające się do odreagowania niekorzystnych sytuacji szkolnych i rodzinnych, uczące samodzielności i odpowiedzialności za siebie i innych,
- trening zastępowania agresji,
- indywidualne konsultacje pedagogiczne dla rodziców,

- spotkania integracyjne z rodzicami (np. wspólna Wigilia),
 - wyjazdy, wyjścia integracyjno – rekreacyjne (np. kino, basen, pizzeria, biwak nad Zalewem Siemianówka w pierwszych dniach wakacji letnich),
- Przewidywane efekty podejmowanych działań:
- korzystne zmiany w zachowaniu uczestników zajęć,
 - poprawa ich funkcjonowania społecznego w grupie rówieśniczej, środowisku rodzinnym, wśród dorosłych,
 - nabycie przez uczestników zajęć umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacjach trudnych,
 - wyrównanie deficytów edukacyjnych,
 - nabycie umiejętności dostrzegania mocnych stron, talentów swoich i innych oraz sposobów ich rozwijania.

W roku szkolnym 2019/2020 w Świetlicy „Panorama” funkcjonowały 3 grupy (łącznie 51 osób). Zajęcia świetlicowe dla poszczególnych grup odbywały się 1 raz w tygodniu. Zajęcia socjoterapeutyczne były realizowane w 3 lub 2 grupach (w zależności od pozyskanych środków). Konsultacje indywidualne odbywały się w wymiarze 1 godz. miesięcznie. Realizowane są też różne wydarzenia i przedsięwzięcia okazjonalne np. Meet and Code (programowanie i kodowanie w ramach Code Week), turnieje gier planszowych, Zajęcia wolontariatu we współpracy z Projektorem Wolontariat Studencki. Łączny tygodniowy wymiar pracy świetlicy odpowiada ½ etatu – 20 godzin pracy tygodniowo.

Funkcjonowanie świetlicy (ilość uczestników, liczba godzin zajęć) w kolejnych latach uzależnione jest od wysokości udzielanej Stowarzyszeniu dotacji przez Gminę Zabłudów oraz możliwości pozyskania funduszy z innych projektów.

5. Szkoła Podstawowa w Rafałówce im. Sybiraków, Rafałówka 64 gm. Zabłudów oraz Szkoła Podstawowa Dobrzyńców, Dobrzyńcówka 40 gm. Zabłudów.

a) Warsztaty umiejętności wychowawczych – Akademia Rodziny/Szkoła dla Rodziców – grupa docelowa: rodzice, efekty: wzrost umiejętności wychowawczych, podniesienie poczucia własnej wartości, profilaktyka przemocy, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 8-10 osób, termin: XI.2021 – V.2022.

b) Program profilaktyki alkoholowej „Domowi Detektywi” – grupa docelowa: uczniowie kl. IV – VI i ich rodzice, efekty: opóźnienie inicjacji alkoholowej u młodzieży, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 40 osób, termin: XI.2022 – II.2023.

Program profilaktyki alkoholowej „Debata” – grupa docelowa: uczniowie kl. VI, efekty: opóźnienie inicjacji alkoholowej u młodzieży, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 36 osób, termin: II.2021, II.2022, II.2023.

c) Program profilaktyki cyberzagrożeń „IMPACT” – grupa docelowa: uczniowie kl. VII - VIII, efekty: bezpieczne korzystanie z cyberprzestrzeni, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 50 osób, termin: IX – XII. 2021, IX – XII.2023.

Imprezy integracyjne społeczności szkolnej z udziałem rodziców – okolicznościowe, np. zabawa choinkowa, Dzień Babci i Dziadka, festyny - grupa docelowa: uczniowie szkoły, efekty: integracja dzieci i rodziców ze szkołą, poznawanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, profilaktyka zachowań ryzykownych, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja na imprezach, fotografie, liczba uczestników: 130 osób, termin: zgodnie z kalendarzem imprez szkolnych.

d) Zajęcia rozwijające kreatywność - grupa docelowa: uczniowie szkoły, efekty: rozwijanie kreatywności, poznawanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, profilaktyka zachowań ryzykownych, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 80 osób, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

e) Zajęcia korekcyjno – kompensacyjne - grupa docelowa: uczniowie z trudnościami w nauce diagnozowani w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, efekty: rozwijanie umiejętności czytania i poprawnego pisania, doskonalenie zaburzonych funkcji, budowanie poczucia własnej wartości, ewaluacja: opinia nauczycieli n.t. uczniów, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 22 osoby, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

Lekcje wychowania do życia w rodzinie - grupa docelowa: uczniowie kl. IV - VIII, efekty: rozwijanie poczucia odpowiedzialności, doskonalenie umiejętności nawiązywania pozytywnych relacji przyjaźni, miłości, budowanie poczucia własnej wartości, ewaluacja: opinia nauczycieli n.t. uczniów, opinia własna uczniów, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 70 uczniów, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

f) Klub Mediatora - grupa docelowa: uczniowie kl. VI - VIII, efekty: rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów, umiejętności komunikacji, budowanie poczucia własnej wartości, ewaluacja: analiza porównawcza liczby konfliktów w szkole, ankieta, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 10 uczniów, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

g) Konsultacje pedagogiczne - grupa docelowa: uczniowie szkoły i ich rodzice, efekty: rozwijanie umiejętności wychowawczych, radzenia sobie z trudnymi emocjami, umiejętności komunikacji, budowanie poczucia własnej wartości, itp. ewaluacja: ankieta, monitoring: liczba odbytych konsultacji, liczba uczestników: 120 osób, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

h) Konsultacje psychologiczne - grupa docelowa: uczniowie szkoły i ich rodzice, efekty: rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, rozumienia siebie, budowanie poczucia własnej wartości, itp. ewaluacja: ankieta, monitoring: liczba odbytych konsultacji, liczba uczestników: osób, termin: 2021 – 2022.

Tutoring – indywidualne spotkania ucznia z nauczycielem tutorem, służące rozwijaniu zasobów uczniów i przyjmowaniu odpowiedzialności za decyzje i działania - grupa docelowa: uczniowie, efekty: odkrywanie i rozwijanie zasobów uczniów, budowanie poczucia własnej wartości, itp. ewaluacja: wywiad z uczniem, monitoring: liczba odbytych spotkań, liczba uczestników: 8 osób, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

Baza ofert instytucji specjalistycznych świadczących pomoc dziecku i rodzinie – grupa docelowa: rodzice, efekty: sprawniejsze korzystanie z pomocy specjalistów w sytuacjach kryzysowych i wymagających interwencji specjalistów, ewaluacja: wywiady z rodzicami, monitoring: liczba ulotek i plakatów w szkołach, termin: cały rok.

Doradztwo zawodowe - grupa docelowa: uczniowie kl. VII - VIII, efekty: rozwijanie poczucia odpowiedzialności, doskonalenie umiejętności podejmowania decyzji, budowanie poczucia własnej wartości, ewaluacja: opinia nauczycieli n.t. uczniów, opinia własna uczniów, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 40 uczniów, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

Prelekcje dla rodziców – grupa docelowa: rodzice, efekty: wzrost umiejętności wychowawczych, podniesienie poczucia własnej wartości, profilaktyka przemocy, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 60 osób, termin: co najmniej 2 razy w każdym roku szkolnym.

Terapia SI - grupa docelowa: uczniowie z zaburzeniami integracji sensorycznej, efekty: rozwijanie umiejętności reagowania na bodźce zewnętrzne, doskonalenie zaburzonych funkcji, budowanie poczucia własnej wartości, ewaluacja: opinia nauczycieli i rodziców n.t. postępów uczniów, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 6 osób, termin: cały rok szkolny 2021/2022, 2022/2023.

Zajęcia rewalidacyjne - grupa docelowa: uczniowie z niepełnosprawnością, efekty: rozwijanie umiejętności poznawczych, społecznych, emocjonalnych, doskonalenie zaburzonych funkcji, budowanie poczucia własnej wartości, ewaluacja: opinia nauczycieli i rodziców n.t. postępów uczniów,

monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 4 osoby, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

Świetlica szkolna - grupa docelowa: uczniowie kl. I - III, efekty: rozwijanie zainteresowań i alternatywnych form spędzania czasu wolnego, pomoc w dorabianiu lekcji, zapewnienie opieki dzieciom, ewaluacja: opinia nauczycieli i rodziców n.t. postępów uczniów, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 30 osób, termin: cały rok szkolny 2021/2022, 2022/2023.

Zajęcia logopedyczne - grupa docelowa: uczniowie z zaburzeniami i wadami wymowy, efekty: rozwijanie umiejętności poprawnej wymowy, doskonalenie komunikacji, budowanie poczucia własnej wartości, ewaluacja: diagnoza logopedyczna wstępna i końcowa, monitoring: frekwencja na zajęciach, liczba uczestników: 20 osób, termin: cały rok szkolny 2020/2021, 2021/2022, 2022/202

Rodzaj podejmowanych czynności w ramach procedury NK:

Działania informacyjne społeczności szkolnej (N-le, Rodzice, Uczniowie) o możliwościach pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie i nadużywania alkoholu przez osoby bliskie – ulotki, plakaty, konsultacje z pedagogiem, wykaz instytucji pomocowych,

Szkolenie nauczycieli w zakresie diagnozowania symptomów przemocy i objawów problemu alkoholowego w rodzinie ucznia, efekty: rozwijanie wrażliwości na symptomy problemów doświadczanych przez ucznia, poznawanie strategii postępowania w sytuacji podejrzenia problemu przemocy lub nadużywania alkoholu w rodzinie ucznia, ewaluacja: ankieta, monitoring: frekwencja nauczycieli na szkoleniu, liczba uczestników: 25 osób, termin: rok szkolny 2021/2022.

Szkoła Podstawowa w Białostoczku im. Wspólnoty Polskiej, ul. Białostoczek 8, 15-592 Białystok.

Lp.	Rodzaj działań	Odbiorcy	Cele	Ewaluacja	Termin
1.	Wspieranie w zakresie organizowania czasu wolnego – świetlica szkolne, zajęcia rozwijające kreatywność, zawody sportowe	Wszyscy uczniowie ok. 85 osób	- poznawanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego - rozwijanie kreatywności, uzdolnień i zainteresowań - rozwijanie motywacji do działania - kształtowanie pożądanых cech społecznych - pomoc w odrabianiu prac domowych - zapewnienie opieki - profilaktyka zachowań ryzykownych	ankiety, rozmowy, zdjęcia	cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023
2.	Organizowanie form	Zainteresowa	- integracja dzieci i	rozmowy,	cały rok

	aktywnego spędzania czasu – imprezy integrujące społeczność szkolną np. święta szkolne, warsztaty bożonarodzeniowe, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny, festyny, wycieczki	ni uczniowie i rodzice	rodziców - poznawanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego - rozwijanie motywacji do działania - kształtowanie pożądanych cech społecznych - zapobieganie marginalizacji	zdjęcia, ankiety	szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023 wg kalendarza imprez
3.	Współpraca z instytucjami w celu wypracowania wspólnych działań i form pomocy – PPP-P, kuratorzy sądowi, asystenci rodziny, policja, stowarzyszenia, MOPS	Uczniowie i rodzice ok. 35 rodzin	- profilaktyka zachowań ryzykownych - budowanie poczucia własnej wartości - wsparcie pedagogiczne - rozwijanie umiejętności	ankiety, rozmowy, obserwacje postępów	cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023
4.	Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz dziecka i rodziny – zebrania szkolne, konsultacje pedagogiczne, baza ofert instytucji, ulotki, plakaty	Wszyscy rodzice i uczniowie wymagających w danym czasie pomocy	- łatwiejszy dostęp do pomocy specjalistów - rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach - budowanie poczucia własnej wartości - wsparcie pedagogiczne	notatki służbowe, obserwacje postępów, rozmowy	cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023
5.	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających ich kompetencje rodzicielskie – Akademia Rodzica	Zainteresowani rodzice ok. 5-10 osób	- wzmacnianie kompetencji rodzicielskich - podnoszenie poczucia własnej wartości - profilaktyka zachowań ryzykownych - wsparcie pedagogiczne	ankiety,	w każdym roku szkolnym 2020/2021 2021/2022 2022/2023 w zależności od zebrania grupy
6.	Podnoszenie świadomości rodziców w zakresie potrzeb edukacyjnych,	Zainteresowani rodzice ok. 50 osób	- rozwijanie umiejętności rodzicielskich, - dostarczanie	ankiety, zdjęcia, notatki służbowe	co najmniej 2 razy w każdym roku szkolnym 2020/2021

	umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i działań profilaktycznych – prelekcje, warsztaty dla rodziców ze specjalistami, zebrania, konsultacje pedagogiczne (w zależności od potrzeb rodziców i ofert instytucji)		wiedzy - zapewnienie wsparcia pedagogicznego rodzinom przeżywającym trudności - podnoszenie poczucia własnej wartości		2021/2022 2022/2023
7.	Dostarczanie wiedzy i uczenie umiejętności społecznych Wychowanie do życia w rodzinie Doradztwo zawodowe	Uczniowie ok. 50 osób ok. 20 osób	– rozwijanie poczucia odpowiedzialności - nawiązywanie pozytywnych relacji społecznych - budowanie poczucia własnej wartości - doskonalenie umiejętności podejmowania decyzji	samoocena, rozmowy	cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023
8.	Wspieranie uczniów z zaburzeniami i trudnościami w nauce w zakresie potrzeb edukacyjnych, rozwojowych i społecznych zajęcia korekcyjno-kompensacyjne zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze zajęcia logopedyczne zajęcia rewalidacyjne – zajęcia rozwijające umiejętności społeczne	Uczniowie ok. 15-20 osób ok. 20-25 osób ok. 25-30 osób ok. 1-3 osób ok. 5-10 osób	- rozwijanie umiejętności poprawnej mowy/wymowy - rozwijanie umiejętności poznawczych - rozwijanie umiejętności społecznych i emocjonalnych - doskonalenie zaburzonych funkcji - budowanie poczucia własnej wartości - budowanie pozytywnych relacji	ocena efektywności, notatki służbowe, rozmowy, opinie n-li	cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023
9.	Rozwijanie zasobów ucznia i umiejętności podejmowania decyzji – Indywidualne Spotkania autorskie z uczniem	Uczniowie ok. 6-10 osób	- umiejętność przyjmowania odpowiedzialności za podjęte decyzje - budowanie	notatki służbowe, rozmowy, samoocena	cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023

			<p>poczucia własnej wartości</p> <ul style="list-style-type: none"> - odkrywanie i rozwijanie zasobów ucznia - rozwijanie umiejętności społecznych i emocjonalnych - profilaktyka zachowań ryzykownych 		
10.	<p>Realizacja działań profilaktycznych, edukacyjnych i psychoedukacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - warsztaty psychoedukacyjne – w zależności od oferty instytucji - ogólnopolskie kampanie edukacyjno-profilaktyczne – w zależności od oferty 	<p>Uczniowie ok. 80 osób</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie umiejętności społecznych - profilaktyka uzależnień - budowanie poczucia własnej wartości - umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach 	<p>ankiety, zdjęcia, opinie n-li, notatki służbowe</p>	<p>cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023</p>
11.	<p>Realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i psychoedukacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> Program Domowi Detektywi – profilaktyka alkoholowa kl V-VII Program Spójrz Inaczej – profilaktyka zachowań ryzykownych kl IV-VIII Program Wzmacniania Rodziny – profilaktyka narkomanii i zachowań ryzykownych kl VII-VIII Program Między dziewczynką a kobietą – profilaktyka zachowań ryzykownych kl VI-VIII Program Strażnicy Uśmiechu – wykorzystanie elementów podczas zajęć rozwijających umiejętności społeczne kl IV-VIII Program Apteczka 	<p>Uczniowie ok. 30 osób ok. 50 osób ok. 20 osób ok. 15 osób ok. 5-7 osób ok. 5-7 osób ok. 8-10 osób</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opóźnienie inicjacji alkoholowej - zapobieganie sięgania po środki psychoaktywne - wzmacnianie więzi rodzinnych - rozwijanie umiejętności psychospołecznych uczniów, w tym umiejętności rozpoznawania i nazywania uczuć, umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, kształtowania pozytywnej samooceny i pozytywnego obrazu siebie, - tworzenie warunków do rozwoju umyśłu, 	<p>ankiety, notatki służbowe, rozmowy, opinie n-li</p>	<p>cały rok szkolny -2020/2021 -2020/2021 -2021/2022 -2022/2023 -2020/2021 -2021/2022 -2022/2023 -2020/2021 -2021/2022 -2022/2023 -2020/2021 -2021/2022 -2022/2023</p>

	<p>Pierwszej Pomocy Emocjonalnej – wykorzystanie elementów podczas zajęć rozwijających umiejętności społeczne kl IV-VIII</p> <p>Program Przyjaciele Zippiego – wykorzystanie elementów podczas zajęć społecznych w klasach I-III</p>		<p>empatii i zdolności przyjmowania perspektywy drugiego człowieka, które służą wspieraniu rozwoju umiejętności współpracy, umiejętności rozwiązywania problemów/konfliktów oraz umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji,</p> <p>-zachęcanie do zdrowego stylu życia poprzez zwiększenie wiedzy o własnym ciele, negatywnych wpływach społecznych, decyzjach prozdrowotnych, zagrożeniach i konsekwencjach związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i leków.</p>		
12.	<p>Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie – Grupy Robocze LZI, rozpoznawanie sytuacji rodzinnej, diagnozowanie warunków życia oraz potrzeb rodziny, monitorowanie sytuacji edukacyjnej i wychowawczej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, konsultacje pedagogiczne</p>	<p>Rodziny objęte procedurą NK</p>	<p>- wsparcie pedagogiczne dla ofiar przemocy</p> <p>- łatwiejszy dostęp do specjalistów</p> <p>- budowanie poczucia własnej wartości</p> <p>- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach</p>	<p>notatki służbowe, rozmowy</p>	<p>cały rok szkolny 2020/2021 2021/2022 2022/2023</p>

11. Oczekiwania i rezultaty.

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Poprawa bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
3. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
4. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
5. Poprawa funkcjonowania rodziny w celu stworzenia odpowiednich warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
6. Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny - wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka;
7. Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny dziecka,
8. Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych

12. Źródła finansowania.

Zadania trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Zabłudów na lata 2021-2023 będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy Zabłudów. Program finansowany będzie ze środków :

1. Budżetu Gminy Zabłudów,
2. Dotacji budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
3. Środków pozabudżetowych - projekty.

13. Monitoring i ewaluacja.

Program będzie monitorowany i ewaluowany na bieżąco w zależności od zmieniającej się sytuacji rodzin w gminie i pojawiających się potrzeb. Monitoring będzie służył analizie i ocenie zebranych informacji i planowaniu dalszych działań w celu zapewnienia najlepszych efektów podjętych inicjatyw. Monitoring programu będzie prowadzony corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym Programie.